

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 22 października 2009 r.

P/09/095

LWA-410-33-02/2009

**Pan
Adam Struzik
Marszałek Województwa Mazowieckiego**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „*ustawą o NIK*”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie skontrolowała w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego², zatrudnianie osób niepełnosprawnych w latach 2005 – 2009 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 9 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Urzędu w kontrolowa-nym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

1. Kontrola dotycząca dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, budynków użytkowanych przez Urząd znajdujących się w Warszawie przy ul. Skoczyłasa 4, Brechta 3, Okrzei 35 oraz Jagiellońskiej 26 wykazała, że tylko jeden z nich (budynek przy ul. Jagiellońskiej 26), w dużej części spełnia wymagania dostępności dla osób niepełnosprawnych określone w *rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*³ (z wyjątkiem braku wyznaczonego stanowiska parkingowego dla osób niepełnosprawnych i zbyt małej przestrzeni manewrowej w toalecie dla niepełnosprawnych).

W trzech pozostałych obiektach stwierdzono brak lub nieoznakowaną toaletę dla osób niepełnosprawnych, brak wyznaczonych stanowisk parkingowych dla osób niepełnosprawnych lub nieprawidłowe ich wymiary (jeden obiekt). Ponadto stwierdzono, że w budynkach tych istniały bariery architektoniczne uniemożliwiające osobom niepełnosprawnym poruszającym się na wózku inwalidzkim, np. zbyt

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dalej także: Urząd.

małe wymiary wind, brak poręczy przy podjeździe prowadzącym do wejścia do budynku, schody bez urządzeń zapewniających pokonanie tej bariery.

2. W okresie 2005 – 2009 (I półrocze) w Urzędzie nastąpił wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych z 6 do 8 osób. Nie został jednak osiągnięty wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych określony w art. 21 ust. 2a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁴, t.j. 3% w 2005 r., 4% w 2006 r., 5% w 2007 r., 6% w 2008 r. i w latach następnych. W kontrolowanym okresie, w Urzędzie powyższy wskaźnik mieścił się w przedziale od 0,72% (czerwiec 2007 r.) do 1,00% (marzec 2006 r.). W związku z tym, wysokość środków przekazywanych przez Urząd do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wzrosła z 93,5 tys. zł w 2005 r. do 596, 7 tys. zł w 2008 r.

Przeprowadzona przez NIK analiza danych zawartych w deklaracjach wpłat na PFRON (DEK) za grudzień 2007 r., grudzień 2008 r. i czerwiec 2009 r. wykazała, że Urząd terminowo i w należytym wysokości dokonał wpłat, do których był zobowiązany na podstawie art. 21 ustawy, w związku z nieosiągnięciem wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Urząd korzystał z możliwości zmniejszenia kwoty środków przekazywanych na PFRON, na podstawie art. 22 ustawy⁵. Suma obniżek z tego tytułu wyniosła w 2005 r. 31, 4 tys. zł; w 2006 r. 34,7 tys. zł; w 2007 r. 43, 4 tys. zł; w 2008 r. 34,3 tys. zł oraz 9,6 tys. zł za I półrocze 2009 r. Urząd składał Zarządowi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych miesięczne deklaracje wpłat (DEK-I-a). Nie zostały natomiast złożone rozliczenia rocznych wpłat (DEK-R) za lata 2005-2008, co było niezgodne z art. 49 ust. 2 ustawy o rehabilitacji.

3. Wszystkie osoby niepełnosprawne zatrudnione w Urzędzie korzystały z uprawnień przewidzianych w art. 15 ust. 2, art. 17, art. 19 i art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji dotyczących możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych, dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek (za wyjątkiem 2 osób, które nie były tym zainteresowane). Ponadto, osoby uprawnione korzystały z prawa do skróconego czasu pracy, dodatkowego urlopu, zwolnienia z pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym oraz wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy. Jak wynika z przeprowadzonych ankiet, w Urzędzie nie miały miejsca przypadki dyskryminacji z powodu niepełnosprawności, zarówno ze strony współpracowników, jak i przełożonych.

Urząd nie podejmował działań mających na celu zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Nie korzystano również z programów mających na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych. W obowiązującym stanie prawnym brak jest uregulowań obligujących pracodawców do podejmowania działań w tym zakresie.

W toku kontroli nie stwierdzono przypadku dyskryminowania osób niepełnosprawnych podczas rekrutacji do pracy w Urzędzie.

³ Dz. U. z 2002 r. Nr 75 poz. 690 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm., dalej także *ustawa o rehabilitacji*.

⁵ Według art. 22 ust. 1 ustawy o rehabilitacji, wpłaty na PFRON ulegają obniżeniu z tytułu zakupu usługi, z wyłączeniem handlu, lub produkcji pracodawcy zatrudniającego co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągającego wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w wysokości co najmniej 10%.

4. Ustalenia kontroli wskazują, że Urząd dopiero po 6 latach od wejścia w życie art. 4 ust. 5 *ustawy o rehabilitacji* w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lutego 2003 r.⁶, wystąpił do Państwowej Inspekcji Pracy o wydanie opinii dotyczącej przystosowania stanowiska pracy do potrzeb osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, zatrudnionej od 1 stycznia 1999 r. W innym przypadku - pracownika, który w dniu 6 października 2008 r. dostarczył orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, Urząd wystąpił do PIP o wydanie takiej opinii po ponad 5 miesiącach od otrzymania ww. orzeczenia.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu usunięcia barier w dostępie osób niepełnosprawnych do budynków użytkowanych przez Urząd.
2. Rozważenie podjęcia działań w celu zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Urzędzie, do poziomu wskaźnika określonego w art. 21 ust. 2a *ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych*.
3. Składanie rocznych rozliczeń wpłat na PEFRON.
4. Bieżące informowanie Państwowej Inspekcji Pracy o zatrudnianiu osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w celu uzyskania opinii o przystosowaniu stanowiska pracy do potrzeb tych osób.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust.1 *ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Marszałkowi prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁶ Według art. 4 ust. 5 *ustawy o rehabilitacji*, zaliczenie osoby do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej m.in. w przypadku uzyskania pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej.